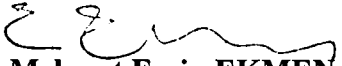

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 01.09.2025

Mehmet Emin EKMEN

Mersin Milletvekili

Coğrafi işaretler, yerel ürünlerin kimlik kazanması, yerli üreticinin korunması, tüketicinin bilgilendirilmesi ve uluslararası rekabet gücünün artırılması açısından hem ticari hem kültürel öneme sahip bir mekanizmadır. Bu kapsamda Türkiye, son yıllarda Avrupa Birliği nezdinde de çok sayıda coğrafi işaret tescili almış, yerel kalkınma vizyonunu bu politika üzerinden güçlendirmeye çalışmıştır.

Ancak yakın tarihte Tarım ve Orman Bakanlığı ile Türk Patent ve Marka Kurumu'nun ortaklaşa yürüttüğü "Söke Pamuğu" coğrafi işaret tescil sürecinde ciddi teknik tutarsızlıklar gündeme gelmiştir. Söke Ticaret Borsası'nın başvurusuyla 2023 yılında mahreç işareti olarak tescillenen ve 2024 yılında AB'de de tescil edilen bu ürün tanımı içerisinde, uzun yıllardır Türkiye'de fiilen üretimi bulunmayan pamuk çeşitlerinin listelenmiş olması dikkat çekmektedir.

Bu çeşitler arasında Gloria, Carmen, Julia, Lydia, Claudia, Famosa, DP396, Nazilli 84 gibi türler yer almakta olup, birçoğu 2000'li yılların başında üretimden kaldırılmıştır. Hatta "Beyaz Altın" gibi ifadelerin pamuk türü değil, pazarlama söylemi veya firma adı olduğu

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

bilinmektedir. Buna rağmen coğrafi işaret dosyasına dâhil edilmeleri, teknik inceleme sürecinin sağlıklı yürütülüp yürütülmediğine dair şüpheleri artırmıştır.

Coğrafi işaret belgelerinde tanımlanan çeşitlerin fiilen sahada üretilebiliyor olması, tohumluklarının kamu veri tabanlarında mevcut olması ve yerel üreticilerin erişimine açık olması hem mevzuat hem etik gereğidir. Aksi durumlar, tescil edilen ürünün yalnızca sembolik bir belgeye indirgenmesine, kamu kaynağının ve kurumsal itibarın zedelenmesine neden olmaktadır.

Öte yandan bu süreç, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın tohum kayıt sistemleri, üretim izni süreçleri, verim ve çeşitliliği teşvik politikaları ile doğrudan ilgilidir. Kamuoyunda bu örnek üzerinden, diğer coğrafi işaretli ürünlerde de benzer hatalar olup olmadığı, sahadaki gerçeklikle tescil belgeleri arasında sistematik kopukluk bulunup bulunmadığı sorgulanmaktadır.

Kurumların bu süreçteki rol ve sorumlulukları, Avrupa Birliği ile sürdürülen tarım diplomasisi ve coğrafi işaretlerin ihracat kapasitesine etkisi açısından da kritik önemdedir.

Bu bağlamda;

1. "Söke Pamuğu" coğrafi işaret tescil dosyasına eklenen pamuk türlerinden Gloria, Carmen, Julia, Lydia, Claudia, Famosa, DP396, Nazilli 84 çeşitlerinin son beş yıldaki üretim miktarları ve bölgeleri nelerdir? Bakanlığınız bu çeşitlerin hâlen fiilen üretimde olup olmadığını teyit etmiş midir?
2. Tescil dosyasında geçen "Beyaz Altın" ve "Deltapine" ifadeleri pamuk çeşidi değil firma/marka adı olmasına rağmen coğrafi işaret dosyasına neden dâhil edilmiştir? Bu teknik hata nasıl açıklanmaktadır?
3. Tescil başvuru sürecinde, tanımlanan çeşitlerin üretimle uyumlu olup olmadığı konusunda Bakanlığınızca veya bağlı birimlerden görüş istenmiş midir? Teknik doğrulama mekanizması işletilmiş midir?
4. Türkiye'de tohumluk üretimi, ruhsatlandırma ve kayıt altına alınmış çeşitler listesinde bu pamuk türlerinden hangileri hâlen yer almaktadır?

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

5. AB'ye sunulan teknik dosyada kullanılan bilgiler güncel midir? Avrupa Komisyonu'na sunulan belgelerde kamu otoriteleri tarafından doğrulanmamış verilerin yer alması bir risk teşkil etmiyor mu?
6. Coğrafi işaret tescil süreçlerinde yer alan ürünlerin sahada erişilebilirliği, yaygınlığı ve sürdürülebilirliği Bakanlığınız tarafından nasıl denetlenmektedir?
7. Bu tescil sürecine benzer şekilde başka ürünlerde de fiili üretimi olmayan çeşitlerle coğrafi işaret alınmış mıdır? Varsa bu örnekleri paylaşır mısınız?
8. Türkiye'nin uluslararası alandaki coğrafi işaret sistemine olan güveni zedelenmeden önce, bu tür teknik hataların önlenmesi amacıyla saha doğrulaması, çeşit güncelliği incelemesi ve bağımsız bilirkişi raporları zorunlu hale getirilecek midir?
9. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın, coğrafi işaret tescili yapılan ürünlerin gerçek üreticiyle, fiili üretimle ve bölgesel kalkınma stratejileriyle uyumlu hale gelmesi için önümüzdeki dönemde alacağı somut tedbirler nelerdir?